

ŽAIZDŲ TVARSTYMO PROCEDŪRA

Dokumento numeris	SOP-CLN-LT-043
Dokumento tipas	SOP
Pavadinimas	Žaizdų tvarstymo procedūra
Įsigaliojimo data	2025-02-10
Versija	1.0
Dokumento savininkas	Klinikinės veiklos vadovas
Tikslas	Šio aprašo paskirtis – pateikti žaizdų priežiūros, tvarstymo gaires, gydant tam tikras žaizdas, fistules arba abscesus.

Turinys

1	Taikymo apimtis	1 p.
2	Sąvokos ir terminai	2 p.
3	Bendrosios nuostatos	2 p.
4	Prisistatymas pacientui ir paciento identifikavimas	2 p.
5	Žaizdų tvarstymo procedūra	2 p.
6	Dokumentacijos užbaigimas ir pateikimas į ESPBI IS	6 p.
7	Komplikacijų valdymas	6 p.
8	Mokymai	7 p.
9	Auditas, atitiktis ir stebėseną	7 p.
10	Nuorodos ir susiję dokumentai	7 p.
11	Kontaktai	8 p.
12	Peržiūrų istorija	8 p.
13	Tvirtinimas	8 p.

1. Taikymo apimtis

Procedūra taikoma Affidea Lietuva įmonių grupėje priklausančioms ASPĮ.

Šis dokumentas galioja visai Affidea Lietuva įmonių grupei, t. y. visiems šių grupę sudarantiems juridiniams asmenims ir jų visiems darbuotojams. Affidea Lietuva įmonių grupę sudaro: UAB „Affidea Lietuva“, kodas 300542299, UAB „Affidea laboratorija“, kodas 125375183, UAB „Endemik didmena“, kodas 302244593, UAB „Medicinos sfera“, kodas 305915581, UAB „Medicinos diapazonas“, kodas 305914771.

Šis dokumentas taikomas aukščiau nurodytoje apimtyje, jam taip pat gali būti taikomi kai kuriose šalyse galiojantys smulkesni reikalavimai ar teisės aktai. Tokiais atvejais šio dokumento turi būti laikomasi tiek, kiek tai neprieštarauja tiems reikalavimams ar teisės aktams.

2. Sąvokos ir terminai

Pacientas	Šio aprašo kontekste, tai asmuo, kuris kreipiasi į kliniką dėl gydytojo specialisto konsultacijos paslaugos.
Bendrosios praktikos slaugytojas/išplėstinės praktikos slaugytojas (toliau slaugytojas)	Asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs bendrosios praktikos slaugytojo ir/ar išplėstinės praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją.
AMIS	Asmens sveikatos priežiūros įstaigos informacinė sistema.
Žaizdos gijimas pirminiu būdu	Pirminiu būdu žaizdos sugyja per 7-8 dienas. Dažniausiai tai aseptinės (švarios), chirurgiškai apdorotos žaizdos.
Žaizdos gijimas antriniu būdu	Antriniu būdu žaizdos gyja daugiau nei 7 – 8 dienas. Tai plačiai prasivėrusios žaizdos, kurioms būdinga pūlinga infekcija, audinių nekrozė, gali būti svetimkūnis. Tokioms žaizdoms sugijus, lieka randas.
Žaizdos setonavimas	Medicininė procedūra, naudojama gydant tam tikras žaizdas, fistules arba abscesus ypač tuos kurie yra infekuoti. Setonas – siūlas ir/ar laidas, kuris įvedamas į organizmą tam, kad sukurtų nuolatinį kanalą leidžiantį nutekėti pūliams arba skysčiams.

3. Bendrosios nuostatos

Žaizdos tvarstymo procedūra apima žaizdos vertinimo, priežiūros ir dokumentavimo procesus.

4. Prisistatymas pacientui ir paciento identifikavimas

Žaizdų tvarstymo procedūra gali būti atliekama tiek klinikoje, tiek paciento namuose, kuri pradeda slaugytojo pasisveikinimu su pacientu ir prisistatymu, nurodant savo vardą ir pareigas vadovaujantis [P-QM-LT-004 Klientų aptarnavimo politika](#) (bei identifikuojant pacientą vadovaujantis [SOP-MED-LT-008 Paciento identifikavimo procedūra](#)). Toliau, jeigu pacientas atvyksta į kliniką, žaizdų tvarstymo procedūrai, pacientas palydimas į procedūrų kabinetą.

Visada patikslinama pacientui paskirta procedūra ir/ar pagal gydytojo paskyrimus AMIS (vaistai, pleistrai ir kita su pacientu susijusi informacija). Surenkama anamnezė, pildant AMIS elektroninę ambulatorinę asmens sveikatos istoriją, forma Nr. [E025 Ambulatorinio apsilankymo aprašymas](#) (renkami duomenys apie paciento nusiskundimus, alergines reakcijas į naudotas priemones) bei paaiškinama apie jam planuojamą atlikti procedūrą.

5. Žaizdų tvarstymo procedūra

Žaizdų tvarstymo procedūrą gali atlikti:

- bendrosios praktikos slaugytojas;
- gydytojas;

- akušeris.

Medicinos priemonės būtinos žaizdų tvarstymo procedūrai

Nr.	Priemonės	Paskirtis
1.	Pagal gydytojo paskyrimą paskirti vaistai, pleistrai.	
2.	Vienkartinės švarios medicininės pirštinės ir/ar kitos asmens apsaugos priemonės (apsauginiai akiniai, prijuostė, medicininė kepuraitė, medicininė kaukė).	Papildomos asmens apsaugos priemonės naudojamos jeigu yra rizika apsitaškyti/susiteršti paciento krauju ir/ar kitais kūno skysčiais.
3.	Sterilus paklotas, apsikloti procedūrinį staliuką ar kitą paviršių ant kurio bus sudėtos visos sterilios priemonės.	Skirtas sterilioms išpakuotomis priemonėms sudėti (steriliems tvarščiams, instrumentams ir kt.). Sterilios priemonės atidaromos tik prieš pat jų naudojimą.
4.	Sterili daugkartinio naudojimo arba vienkartinė taciėlė.	Skirta panaudotiems instrumentams ir priemonėms (nešvariai tvarsliausiai) sudėti.
5.	Dezinfekcijos priemonės skirtos medicinos priemonių ir aplinkos paviršių valymo ir dezinfekcijai.	
6.	Rankų antiseptikas.	
7.	Paciento odos, žaizdos antiseptikos priemonės / medikamentai	
6.	Talpos panaudotiems instrumentams bei infekuotoms medicininėms atliekoms.	Talpos užterštiems kūno skysčiams reikalingos tuomet, kai atliekamas žaizdos drenavimas.
7.	Sterilūs instrumentai.	Pvz.: pincetas ir kt. pagal poreikį.
8.	Sterilūs tvarščiai (pagal žaizdos dydį) ir tvarščio fiksavimo priemonės (pleistras, lipnūs tvarstukai).	

Žaizdos tvarstymas, žaizdai gyjant pirminiu būdu ir/ar antriniu būdu (žaizdos setonavimas):

Nr.	Etapai	Papildoma informacija
1.	Atliekame rankų higieną (rankų plovimą ir antiseptiką arba higieninę rankų antiseptiką).	Vadovaujantis SOP-MED-LT-002 Rankų higiena , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
2.	Padedame pacientui patogiai atsigulti/atsisėsti.	
3.	Atliekame higieninę rankų antiseptiką.	Vadovaujantis SOP-MED-LT-002 Rankų higiena , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).

4.	Atliekamas bendros paciento būklės vertinimas: <ul style="list-style-type: none"> — pamatuojama paciento kūno temperatūra; (prieš ir po – higieninė rankų antiseptika) — vertinamas skausmas naudojant skausmo skalę (jeigu reikia); — vertinama bendra paciento savijauta. 	
5.	Atliekame higieninę rankų antiseptiką.	Rankų antiseptika atliekama pagal <i>SOP-MED-LT-002 Rankų higiena</i> , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
6.	Pasiruošiamo procedūrai atlikti reikalingas priemonės, patikrinamas sterilių priemonių tinkamumas naudoti (pakėtų sandarumas ir galiojimo laikas). Patikriname paskirtų vaistų ir/ar priemonių pavadinimą, galiojimo datą, laikymo sąlygas.	Draudžiama naudoti sterilias medicinos priemones su pasibaigusiu jų galiojimo terminu, iš nukritusių ant grindų, nešvarių, sudrėkusių, suspaustų, pradurtų ar kitaip pažeistų paketų. Medicinos priemonės iš vieno sterilaus paketo gali būti naudojamos tik vienam pacientui.
7.	Pasiruošiamo darbinį paviršių.	Pasiklojame vienkartinį sterilių paklotą ant darbinio paviršiaus.
8.	Ant vienkartinio sterilaus pakloto susidedame (išpakuotas) sterilias priemones, nepažeidžiant aseptikos.	
9.	Atliekame higieninę rankų antiseptiką	Rankų antiseptika atliekama pagal <i>SOP-MED-LT-002 Rankų higiena</i> , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
10.	Užsidedame vienkartinę švarias medicininę pirštines ir jeigu reikia kitas asmens apsaugos priemones (apsauginiai akiniai, prijuostė, medicininė kepuraitė, medicininė kaukė).	Papildomos AAP naudojamos jeigu yra rizika apsitaškyti/susiteršti paciento krauju ir/ar kitais kūno skysčiais
11.	Nuimame nešvarius žaizdą dengiančius tvarščius ir išmetame juos į medicininių infekuotų atliekų surinkimo talpą.	Infekcijų kontrolės reikalavimų laikymasis svarbi hospitalinių infekcijų prevencijos priemonė.
12.	Keičiamos vienkartinės švarios medicininės pirštines, tarp pirštinių keitimo atliekama higieninė rankų antiseptika (jeigu panaudotos pirštines užterštos krauju ar kūno skysčiais, atliekamas rankų plovimas ir higieninė rankų antiseptika)	Rankų antiseptika atliekama pagal <i>SOP-MED-LT-002 Rankų higiena</i> , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
10.	Atliekamas žaizdos vertinimas (slaugytoja ir/ar gydytojas): žaizdos dydis, gylis, išskyros, paraudimai, sukietėjimai.	Po vertinimo AMIS užpildomas <i>F-CLN-LT-145 Žaizdos apžiūros ir vertinimo protokolas</i> .

11.	Jeigu žaizdos vertinimo metu buvo liečiama žaizda, keičiamos vienkartinės švarios medicininės pirštinės, tarp pirštinių keitimo atliekama higieninė rankų antiseptika.	
12.	Dezinfekuojama oda aplink žaizdą, antiseptikos priemone.	
13.	Esant reikalui iš pooperacinės žaizdos šalinamas setonas.	Žaizdai gyjant antriniu būdu.
14.	Pagal gydytojo paskyrimus atliekamas žaizdos valymas, plovimas antiseptinėmis priemonėmis ir/ar žaizdos gijimui ir priežiūrai skirtais medikamentais.	
15.	Keičiamos vienkartinės švarios medicininės pirštinės, tarp pirštinių keitimo atliekama higieninė rankų antiseptika (jeigu panaudotos pirštinės užterštos krauju ar kūno skysčiais, atliekamas rankų plovimas ir higieninė rankų antiseptika).	Po žaizdos plovimo prieš švarių medikamentų ir sterilių setonų įvedimą, būtina keisti pirštines.
16.	Esant reikalui, įvedamas sterilus setonas.	Žaizdai gyjant antriniu būdu.
17.	Uždedamas sterilus tvarstis ant žaizdos ir jis fiksuojamas (jeigu reikia).	Tvarstis keičiamas pagal gydyto paskyrimus.
18.	Nusimaunamos pirštinės.	Pirštinės šalinamos į medicininių infekuotų atliekų surinkimo talpą.
19.	Atliekama higieninė rankų antiseptika.	Rankų antiseptika atliekama pagal <i>SOP-MED-LT-002 Rankų higiena</i> , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
20.	<ul style="list-style-type: none"> — Gydytojas informuojamas apie žaizdos būklę. — Pacientui ir/ar jo artimiesiems suteikiama informacija apie jo žaizdos būklę bei priežiūrą, pateikiamos rekomendacijos, pacientas palydimas į laukiamąjį (jeigu procedūra buvo atlikta klinikoje). — Suderinama su pacientu ir/ar jo artimaisiais sekanti tvarščio keitimo/žaizdos perrišimo data (vadovaujantis gamintojo rekomendacijomis ir gydytojo paskyrimais). — Pacientas palydimas į laukiamąjį. 	
21.	Užsidedame vienkartinės švarias medicininės pirštines.	
22.	Panaudotos vienkartinės priemonės šalinamos: pirštinės ir tvaršliava į medicininių infekuotų atliekų surinkimo talpą, aštrios atliekos į aštrių medicininių infekuotų atliekų konteinerį.	Medicininės atliekos tvarkomos pagal <i>SOP-MED-LT-003 Medicininių atliekų tvarkymo procedūra</i> .
23.	Nusiimamos panaudotos pirštinės.	Pirštinės šalinamos į medicininių infekuotų atliekų surinkimo talpą.

24.	Atliekame higieninę rankų antiseptiką.	Rankų antiseptika atliekama pagal <i>SOP-MED-LT-002 Rankų higiena</i> , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
25.	Užsidedame švarias pirštines atsparias cheminiam dezinfekcinių priemonių poveikiui.	
26.	Daugkartinio naudojimo medicinos priemonės (paciento kušetė, pagalvėlė, darbinis staliukas, pincetai ir kt.) valomi ir dezinfekuojami ir sterilizuojami vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu.	<i>Padalinio valymo ir dezinfekcijos planas ir SOP-CLN-LT-028 Medicinos priemonių paruošimo pakartotinam naudojimui tvarkos aprašas</i> Svarbu: panaudotų medicinos priemonių valymas ir dezinfekciją atliekama pacientui išvykus iš procedūrų kabineto.
	Panaudotos pirštines ir valymo ir dezinfekcijos šluostės šalinamos į medicininių infekuotų atliekų surinkimo talpą.	Medicininės atliekos tvarkomos pagal <i>SOP-MED-LT-003 Medicininių atliekų tvarkymo procedūra</i> .
27.	Atliekame higieninę rankų antiseptiką.	Rankų antiseptika atliekama pagal <i>SOP-MED-LT-002 Rankų higiena</i> , rankų higienos techniką, išlaikant rankų antiseptinės priemonės gamintojo nurodytą ekspoziciją (vadovaujantis padalinio valymo ir dezinfekcijos planu).
28.	AMIS LIS baigiamo pildyti formą Nr. <i>E025 Ambulatorinio apsilankymo aprašymas ir F-CLN-LT-145 Žaizdos apžiūros ir vertinimo protokolą</i> .	

6. Dokumentacijos užbaigimas ir pateikimas į ESPBI IS

Pragulos priežiūros ir profilaktikos procedūrą atlikusi slaugytoja atsakinga už tinkamą ir savalaikį formos E025 Ambulatorinio apsilankymo aprašymas pateikimą į ESPBI IS, formos 025/a bei *F-MED-LT-003 Procedūrų registracijos žurnalo* užpildymą.

Visi panaudoti vaistai, priemonės, sterilūs instrumentai registruojami į *F-MED-LT-010 Suartotų vaistų ir panaudotų medicinos pagalbos priemonių registracijos žurnalą*.

7. Komplikacijų valdymas

Galimos komplikacijos:

- aplinkinių audinių nekrozė;
- alerginė reakcija į vaistus, pleistrą, dezinfekcines medžiagas; intensyvi žaizdos sekrecija;
- nemalonaus, specifinio kvapo atsiradimas;
- uždegimo požymiai (paraudimas, patinimas, skausmas, karščiavimas).

Visų komplikacijų atvejais nedelsiant informuojamas pacientą gydantis gydytojas.

Klinikinių incidentų valdymas vykdomas pagal *SOP-MED-LT-023 Klinikinių incidentų ir vos neįvykusių incidentų valdymas*. Susijusių komplikacijų valdymas atliekamas pagal *SOP-MED-LT-005 Būtinoji medicinos pagalba*. Mirties atveju vadovaujamosi procedūra *SOP-MED-LT-007 Mirties atvejo valdymo ir medicininio mirties liudijimo išdavimo procedūra*.

8. Mokymai

Su šio dokumento reikalavimais turi susipažinti šie darbuotojai:

- klinikų vadovai;
- klinikos vadovų pavaduotojai;
- šeimos gydytojai;
- gydytojai specialistai;
- bendrosios praktikos slaugytojai;
- vyr. bendrosios praktikos slaugytojai.

9. Auditas, atitiktis ir stebėseną

Šalies vadovas yra atsakingas už tai, kad būtų vykdomas vidinis (valstybės lygmens) auditas, skirtas įvertinti atitiktį šiai procedūrai.

Atitiktis procedūrai apima adekvačių darbuotojų mokymų ir sąmoningumo įrodymą.

Siekiant įvertinti atitiktį procedūrai, gali būti vykdomas išorinis auditas (centrinio biuro arba trečiųjų šalių).

10. Nuorodos, susiję dokumentai, priedai

SOP-MED-LT-005	Būtinoji medicinos pagalba
SOP-MED-LT-007	Mirties atvejo valdymo ir medicininio mirties liudijimo išdavimo procedūra
SOP-MED-LT-023	Klinikinių incidentų ir vos neįvykusių incidentų valdymas
SOP-MED-LT-002	Rankų higiena
SOP-MED-LT-025	Aplinkos (patalpų, daiktų, įrenginių) paviršių valymo ir dezinfekcijos procedūra
P-QM-LT-004	Klientų aptarnavimo politika
F-MED-LT-003	Procedūrų registracijos žurnalas
F-MED-LT-010	Suvargotų vaistų ir panaudotų medicinos pagalbos priemonių registracijos žurnalas
TI-CLN-LT-001	O25-1k formos pildymas
SOP-MED-LT-023	Klinikinių incidentų ir vos neįvykusių incidentų valdymas
SOP-MED-LT-028	Medicinos priemonių paruošimo pakartotinam naudojimui tvarkos aprašas
SOP-MED-LT-003	Medicininis atliekų tvarkymo procedūra
F-CLN-LT-145	Žaizdos apžiūros ir vertinimo protokolas

11. Kontaktai

Iškilius klausimams dėl procedūros atlikimo, galima kreiptis į klinikinės veiklos vadovę Irminą Vaičekauskytę, irmina.vaicekauskyte@affidea.com.

12. Peržiūrų istorija

Versija	Lapas	Skyrius	Pakeitimo aprašymas
1.0			Pirminis dokumentas

13. Tvirtinimas

	Vardas, pavardė	Pareigos	Data	Parašas
Dokumento Autorius	Milda Klevečkienė	Vyr. bendrosios praktikos slaugytojas	Elektroninis	Elektroninis
Dokumento Savininkas	Irmina Vaičekauskytė	Klinikinės veiklos vadovas	Elektroninis	Elektroninis
Kokybės vadovas	Živilė Žemčugovienė	Kokybės vadovas	Elektroninis	Elektroninis